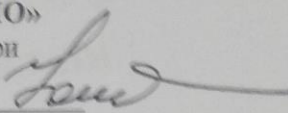


Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра філософії і педагогіки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри

Шабанова Ю.О. 
«_31_»_серпня_2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Етика»

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Освітній рівень.....	Бакалавр
Освітня програма	Політологія
Статус	Вибіркова
Загальний обсяг	4 кредитів ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік
Термін викладання	9-й семестр
Мова викладання	Українська

Викладачі: проф. Аляєв Г.Є.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Етика» для бакалаврів спеціальності **052 Політологія** / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. філос. і пед. – Д. : НТУ «ДП», 2020. – 13 с.

Розробник – Аляєв Г.Є.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджена рішенням методичної комісії спеціальності 052 Політологія (протокол №1 від 31.08.2020)

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	4
4 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
5 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	6
5.1 Шкали	6
5.2 Засоби та процедури.....	7
5.3 Критерії.....	8
6 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	12
7 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	12

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» спеціальності 052 Політологія здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни В2.4 «Етика» віднесено такі результати навчання:

ВР2.2	Володіти навичками групової та міжособистісної комунікації
-------	--

Мета дисципліни – формування у студентів теоретичних уявлень про специфіку основних напрямків етики, про основні поняття та структуру моральної свідомості та самосвідомості, та практичного ставлення до основних моральних проблем сучасності.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	Зміст
ВР2.2	ВР2.2-Б1.1	Здійснювати спілкування в діалоговому режимі з громадянськими та політичними активістами у сфері філософської та політичної критики.
ВР2.2	ВР2.2-Б1.2	Знати правила та мати навички морального поведіння та прийняття рішень у важкопрогнозованих суспільно-політичних умовах
ВР2.2	ВР2.2-Б1.3	Аналізувати соціально-політичні явища із соціально-етичної точки зору

3 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		Денна		Вечірня		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
Лекційні	60	28	32			8	54
Практичні	60	14	46			4	54
лабораторні	-	-	-				
Семінари	-	-	-				
РАЗОМ	120	42	78			12	108

4 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	60
BP2.2-Б1.1	1. Предмет і задачі курсу. Етика – вчення про мораль	6
	1.1 Поняття "етика", "мораль", "моральність". Етос і мораль.	
	1.2 Місце етики в системі філософського й гуманітарного знання. Етика як філософська наука.	
	1.3 Структура етичного знання. Завдання науки етики.	
	1.4 Моральні виміри людини	
BP2.2-Б1.1	2. Класифікація і загальний огляд основних етичних напрямків та вчень	6
	2.1. Дані безпосередньої свідомості. Альтруїзм та егоїзм.	
	2.2 Напрямки натуралістичної етики: гедонізм, евдемонізм, утилітаризм. Етика морального та соціального чуття. Класова мораль.	
	2.3 Ідеалістична етика, або етика належного. Онтологічна етика, або етика Абсолюту.	
BP2.2-Б1.3	3. Етичні концепції ХХ – поч. ХХІ ст.	6
	3.1. Етика екзистенціалізму. Етика ненасильства. Ідея справедливості	
	3.2. Ідея толерантності і плюралізму в сучасні етиці.	
	3.3. Комунікативна практична етика.	
BP2.2-Б1.1	4. Мораль як соціальний феномен	7
	4.1 Мораль і проблема її соціальної детермінації.	
	4.2. Первісні форми регуляції людської поведінки. Процес виокремлення моралі.	
	4.3 Мораль та інституційна регуляція. Мораль і право. Мораль і звичай. Політика і етика.	
BP2.2-Б1.2	5. Поняття і структура моральної свідомості.	7
	5.1. Структура моральної свідомості. Моральні норми й принципи. Поняття моральної свідомості. Норма як елемент моральної свідомості. Моральні принципи.	
	5.2. Моральні мотиви й ціннісні орієнтації. Цінність і святині.	
	5.3. Добро – провідна ідея моральної свідомості. Благо і добро.	
BP2.2-Б1.2	6. Основні категорії етики. Добро і зло	7
	6.1. Системи чеснот і вад. Концепції добра, блага	
	6.2. Моральне зло, його походження і сутність. Типові концепції зла. Проблема субстанційності зла.	
	6.3. Взаємовідношення добра і зла. Можливість зла як передумова морального добра. Альтернативні концепції взаємовідношення добра і зла	
BP2.2-Б1.2	7. «Об’єктивні» й «суб’єктивні» категорії моральної свідомості	7
	7.1. Обов’язок. Відповідальність.	
	7.2. Справедливість	
	7.3. Моральна рефлексія особистості. Щастя як категорія	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	моральної свідомості.	
BP2.2-Б1.1 BP2.2-Б1.2	8. Моральний вчинок, моральна колізія, моральний вибір. Дія і свобода людини 8.1. Поняття свободи: етичний аспект. Фаталізм. Волонтаризм. 8.2. Суб'єкт свободи. Свобода дії, свобода вибору, свобода волі. Свобода і моральна відповідальність. Свобода як моральна цінність людського буття 8.3. Вчинок як першоелемент моральної діяльності. Співвідношення цілей і засобів діяльності. Мотив і результат дії	7
BP2.2-Б1.3	9. Мораль і спільноти 9.1. Універсальність і самобутність у системі етичних пріоритетів. 9.2. Моральні цінності ті інтереси меншин. Етика міжнаціональних стосунків. 9.3. Загальнолюдське в моралі. Чи існує прогрес у царині моральності?	7
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60
PH 14-Б1.1	1. Етика – вчення про мораль. Витоки етичних вчень	10
PH 14-Б1.1	2. Класична етика І. Канта та її критика	10
PH 14-Б1.2	3. Проблема сенсу життя у моральній свідомості молодшої людини	10
PH 14-Б1.2	4. Діалектика волі й авторитаризму в роботах теоретиків ХХ ст.	10
PH 14-Б1.3	5. Глобальні моральні проблеми сучасного світу.	10
PH 14-Б1.3	6. Спілкування в технізованому світі й віртуальній реальності; особливості спілкування в молодіжній субкультурі	
Разом		120

5 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

5.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

5.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	Процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять та під час виконання завдань під час самостійної роботи		виконання ККР під час диференційного заліку за бажанням студента

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожного дескриптора НРК.

5.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що

передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
Знання		
♦ Концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	- Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	- Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання	60-64

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	
	- Рівень умінь незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ◆ збір, інтерпретація та застосування даних; ◆ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово 	<p>- Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна;</p> <ul style="list-style-type: none"> - - чиста; - - ясна; - - точна; - - логічна; - - виразна; - - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	95-100
	- Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	- Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не	60-64

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	реалізовано 10 вимог)	
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Автономність та відповідальність		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ♦ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ♦ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ♦ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ♦ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії 	<ul style="list-style-type: none"> - Відмінне володіння компетенціями автономності та відповідальності: - 1) управління комплексними проектами, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - - здатність до роботи в команді; - - контроль власних дій; - 2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає: <ul style="list-style-type: none"> - - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - - самостійність під час виконання поставлених завдань; - - ініціативу в обговоренні проблем; - - відповідальність за взаємовідносини; - 3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - - використання професійно-орієнтованих навичок; - - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - - володіння всіма видами навчальної діяльності; - 4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - - самостійність оцінних суджень; - - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень автономності та відповідальності фрагментарний	60-64
	Рівень автономності та відповідальності незадовільний	<60

6 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання.

Дистанційна платформа MOODLE.

7 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова:

1. Малахов В.А. Етика: курс лекцій. – Острог, 2014. – 214 с.
2. Етика: Навчальний посібник / Мовчан В. С. К.: Знання, 2007. 483 с.
3. Етика та естетика: Навчальний посібник / Петрушенко В.Л. та ін. Львів: Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2008. 180 с.

Додаткова:

1. Гусейнов А. А., Апресян Р. Г. Этика: Учебник для студ. вузов. – М. : Гардарика, 2000. – 472 с.
2. Степаненко В.Ф. Етика в проблемних і аналітичних задачах: Навч. посібник. К., 1998.
3. Єрмоленко А.М. Комунікативна практична філософія. Підручник. К.: Лібра. – 488 с.
4. Терещенко М. Такой хрупкий покров человечности. Банальность зла, банальность добра. М.: РОССПЭН, 2010 . 303 с.
5. Йонас Г. Етика відповідальності. К.: Либідь, 2001. 324 с.
6. Этика: Учебное пособие / Под ред. проф. В.А. Лозового. Харьков: Издатель СПД ФЛ Вапнярчук Н.Н., 2006. 248 с.
7. Канке В.А. Современная этика: Учебник. 2-е изд., стереотип. М.: Омега-Л, 2011. 394 с.

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Етика»
для бакалаврів спеціальності **052 Політологія**

Розробник: Геннадій Євгенович Аляєв

В авторській редакції

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
49005, м. Дніпро, пр. Д. Яворницького, 19